

ETH DIARI

Numerò 76
Diuendres 9 d'abriu 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ERA OTAN NÈGUE ER ATAC AS BASTISSES CIVIUS EN PRISTINA

Er exercit iogoslau place mines en principau crotzament fronterèr damb Albania e se mobilize en prevision d'un atac dera OTAN. Es elicoptèrs Apache encara trigaràn ues dues setmanes en èster prèsti entà combàter

Eth portavotz militar aliât, David Wilby, assegurèc qu'es bombardegis dera OTAN non damnèren cap objectiu civiu. Ager, eth govèrn sèrbi organizèc un viatge entàs periodistes occidentaus en quau visitèren edificis civius arrasadi pes bombardegis. Mentretant, era tension seguie aumentant ena termièra entre Albania e Kosòvo. Segontes eth testimòni des responsabls dera OSCE e d'ACNUR, er exercit iogoslau placèc mines en principau crotzament fronterèr que pòrte tà Albania e botge tanques e metralhadores pròp dera termièra, probablaments en prevision d'un atac dera Organizacion deth Tractat der Atlantic Nòrd (OTAN). "Non desiri especular, mès eth barrament dera termièra ei un moviment tactic que plantege fòrça interrogants", afirmèc Harald Schenker, representant dera OSCE en Kukes. "Non i a dobtè qu'era tension aumente", higeç. Es autoritats iogoslaves tanquèren era frontèra albanesa eth dimèrcles peth maitin, dempús d'anonciar un arrèst deth huec unilateral e de demanar as albanesi de Kosòvo que tornaràn tàs sues cases. Aguesta net era OTAN redoblèc es sòns atacs aèris contra Iogoslàvia, en tot castigar damb es sòns projec-

tils eth còr de Belgrad e d'outes ciutats, mentre es refugiats kosovars s'apilen enes termièras ara demora que s'apraie eth conflicte uman creat pera guèrra e era 'netèja etnica' sèrbia. Es projectiles lançats pera OTAN arrenhen ua bastissa administratiua en un carrèr qu'auberge er Estat Major e diuerses sedences governamentaus en madeish centre de Belgrad, sense que s'age informat des victimas.

Es aufèrtes de Iogoslàvia e dera Otan

Era Aliança Atlantica comencèc hè quinze dies es sòns atacs contra Iogoslàvia e refusèc reiteraments es dues aufèrtes condicionades que lancèc enes darrèras 48 ores eth president iogoslau, Slobodan Milosevic. Milosevic auferic un arrèst deth huec en Kosòvo e era retirada des tropes deth parçan s'era OTAN hè çò de madeish damb es 12.000 desplegadas ena vesia Macedònia eslava e desistís des sòns plans de manar 8.000 efectius e elicoptèrs de combat tà Albània. Era OTAN plantegèc en Belgrad cinc condicions entà detier era sua campanha militar: arturada deth huec, retirada de tròpes, tornada des cents de milèrs de refugiats albanesi, des-

plegament d'un contingent internacional en Kosòvo, e negociacions "en marc de Rambolhet". Enes negociacions de Rambolhet-París, deth fracàs que derivèc ena ofensiuua dera OTAN, es albanoskovars acceptèren ua autonomia provisionaua damb vigilància d'ua fòrça multinacionala, mès eth portaveu dera guerrilha separatista, Jakup Krasnici, diguec eth dimèrcles que dempús deth drama generat en Kosòvo es albanesi acceptaràn sonque era independéncia.

Escuts umans

Era OTAN a recebut nombroses informacions sus un cas concret d'utilizacion d'òmes albanesi de Kosòvo coma "escuts umans" pes fòrces sèrbies, entà bombardejar damb era artilleria un pòble contròlat pera guerrilha separatista albanoskovara. Eth portavotz dera Aliança, Jamie Shea, informèc des nauis indicis recuelhuts pes govèrns aliats sus violacions de drets umans e crims de guèrra cometudi pes sèrbis en Kosòvo que, diguec, permetèren daurir lèu ua investigacion penau e cassi judíciaus. Shea dèc conde des darrèras donades de refugiats, segontes es quaus era chifra totau de personas qu'an auut de deishar es sues

cases en Kosòvo ei de 912.000, des quaus 42.000 gesseran ager dimarts. Es ministres de Justícia e Interior dera UE, amassadi aué en Luxemborg damb caractèr extraordinari entà debàter era crisi umanitària enes Balcans, renoncièren a establir per auança un departiment des refugiats kosovars entre es Quinze.

Es Apache encara trigaràn. Eth Pentagon aurà de besonh enquia un maxim de dues setmanes entà mèter en accion es elicoptèrs Apache en Albània, ja qu'eth manament entèste diuersi problèmas de transport e logistics, segontes an dit aué hònts militars nòrd-americanes. "Era nòsta intencion ei manà-les tan lèu coma sigue possible, en un periòde de sèt a dètz dies", diguec ager eth generau Chuck Wald, director de plans estrategics dera Junta d'Estat Major. Dempús de trasladà-les a Albània, serà de besonh ua auta setmana entà qu'es aparells siguen prèsti entà començar es sues missions d'atac. Eth principau problèma que s'entèste ei qu'er aeropòrt de Tirana, era capacitat deth quau non ei plan grana, ei saturat damb es manaments d'ajuda umanitària entàs refugiats albanoskovars.

ERA ASSOCIACION CATALANA DE MUNICIPIS DEMANE ERA PARTICIPACION ACTIUA DES MUNICIPIS CATALANS ENA ACUELHUDA DE REFUGIADI KOSOVARS

Eth president dera Associacion Catalana de Municipis e Comarques (ACM), Josep Grau, realizèc ager ua crida tàs ens locaus catalans (ajuntaments, consells comarcaus e deputacions) entà que participen actiuament ena ajuda e acuelhuda des 2.000 refugiats kosovars qu'ei previst que venguen temporament tà Catalonha. Ua delegacion dera ACM assistic ager ath maitin, amassa tamb representaires dera Federacion de Muni-

cipis de Catalonha (FMC), des conselheires de Presidècia e Benestar Sociau dera Generalitat de Catalonha e deth Hons Catalan de Cooperacion ara prumèra amassada preparatòria dera futura acuelhuda de refugiats kosovars en Catalonha e enviament d'ajuda umanitària tà Kosòvo. Enquia aué, uns 300 municipis catalans an aprovat ua mocion d'empara tath pòble de Kosòvo, segontes un comunicat dera ACM.

SOLANA AFIRME QUE MILOSEVIC PODERIE UTILIZAR ES REFUGIADI COMA ESCUTS UMANS

Eth secretari generau dera OTAN, Javier Solana, a reiterat qu'es condicions entà qu'acabe er atac dera Aliança Atlantica son que Slobodan Milosevic desistisse entà tostemp dera netèja etnica, trèigue es sues tropes de Kosòvo e permete era tornada des refugiats qu'ac desiren, atau com er establiment d'ua fòrça de patz que garanti-se era sua seguretat. Eth secretari generau dera OTAN afirmèc en ua entrevista en Radio Nacional de España

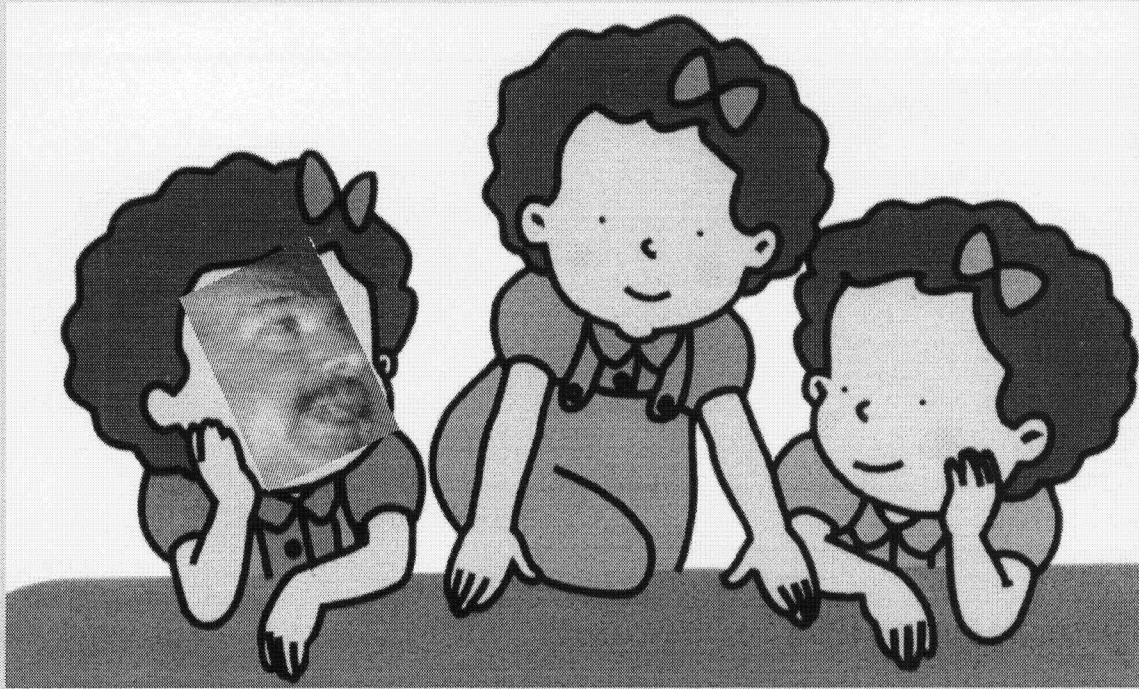
qu'eth president iogoslau poderie planejar utilizar refugiats coma escuts umans en Kosòvo. Demanat sus es possibles motius de Milosevic entà barrar es crotzaments fronterers as refugiats, Solana suggeric dues explicacions. Era prumèra, esvitar es imatges d'un exòde massiu qu'an virat ath torn deth mon e atau non petjorar eth sòn plaçament deuant un contèxte internacional. Era dusau ei que poderie èster planejant "utilizar es òmes coma escuts umans

en cas qu'era accion militar dera Aliança s'empegue mès en terren". Iogoslàvia barrèc dimèrcles eth crotzament fronterèr de Jazince, tamb Macedònia e comencèc a enviar tà çò de sòn a milèrs de refugiats kosovars que demorauen d'ençà hège quaquí dies entà traessar tath país vesin. Es sèrbis barrèren tanben eth principau crotzament de Kosòvo entà Albània en Morina e interromperen

(Contunhe darrèr)

REMOQUET

“ETH VIDÈU DES TRES BESSOES SE PRESENTE EN BARCELONA.”

Tant ac a publicitat qu'ua lèu se li semble: fantastic!

- Jo ac guarniria damb un color teula, damb ua listra centrau de color cru un shinhau pujat e un plafon crema suau.

Aguesta ei era propòsta que me hège un decorador (abantes ne didien pintors de parets) entà pintar es mies praubes parets blanques (quina vulgaritat) deth minjador dera mia casa, e ei clar, non me n'estè de contestà-li.

- Alavetz jo m'estimi mès un color blanc de nhèu primauera dempús de plòir sable a boca de net quan encara i demore eth solei.

Er òme non se preneç guaire ben era mia responsa d'ignorant e m'ataquèc damb ua replica herotge.

- Dilhèu preferirie vosté un color dera escala cromatica RAL o dilhèu un Pantone, jo pensi que quedarie ben un Pantone 208 o senon un

491c qu'ei un shinbau mès pujat, encara qu'e-
ra decoracion centrau aurie d'èster amortada
entà pogue respirar er espaci e non se li hès-
que petit eth minjador ja que...
Totun, non ac enteni, non sai ce perque non
se pòt díder vermelh ath vermelh e verd ath
verd e blu ath blu.

Certaments ei molt curiosa aguesta naua classificacion de colors; resulte que pugen e baishen, son torrats, an gust de vin o mèu o poma, son caudi o heireds e respiren o aücissen espacis.

Non enteni qu'eth color blu ei heired se ei eth color des ahlames de gas, ne enteni un color cru ja que non n'è vist jamés cap de fregit, e eth poma (supausi que Golden de Lhèida) e

eth vermell, que me'n didetz deth vermell? Li'n diden de tot mens vermell. E eth color "terra", e eth "torrat" e eth "persec" e horment, e eth butan (ne poderien díder repsol). Ath delà, perque eth color blanc represente puresa e virginitat, se ei eth color mès abundant enes pantalons d'Elvis e ei eth color de dò des arabs e eth mès divertit ei eth marron que s'a convertit en un problèma o eth verd qu'ara ei un partit politic e eth mès trist ei un òme gris e es colors tanben son classificacions des tendéncies sexuaus o deth nivèu d'esquí o dera dificultat d'un itinerari e ath dessus an a veir damb eth prètz des polisses d'assegurances, ja qu'estadísticaments es coches vermelhs an mès accidents (praube vermell un aute viatge mautractal).

Quan es preocupat tot ac ves nere, te prenes dos "Barceló Imperial" e ja as un punt de blau, ua auta chucada e ja es de color ròsa e un shinhau mès e te pòs méter en un "marron". Non è ne idia d'aquerò que li passe a un daltonic mès a d'èster plan complicat explicar aguesti estats d'anim damb ua gamma de grisi.

Jo a viatges ac veigui tot de *color de canhòt quan hug*. E pensi pintar eth minjador de color blanc-blanc e tant me è se respire coma se s'estufe. M'agrada eth blanc.

Miquel Campà

VALOR DERA SOLIDARITAT ENES PÒRTEES DETH SÈGLE XXI

Eth sentit dera "solidaritat" dera quau parlam contrapause es valors der èster uman junhuts ath coneisshement dera realitat e eth besonh de hèr quauquarren, as tradicionaus valors d'afirmacion der èster relacionats damb un herotge individualisme que priorize er auer mès e, per tant, eth dret a profità-se personauement de tot aquerò que se pogue profitar o, en definitiva, consumir.

Degun pòt allegar qu'ignòre que viuem en un mon en quau mil milions d'abitants patissen era menaça constant o periodica dera hame, grèus deficits en atencion sanitària, abandon dauant des fenomèns deth recent cambi climatic -consequéncia dirècta d'un miei ambient cada dia mès esquijat- o eth apielament ath torn des immenses concentracions umanes, mentre eth cine e era television mòstren era carròta d'un consumisme que jamès poiràn arténher e les ensenhe un mon idillic ath quau cada dia se li meten muralhes mès nautes.

Arrés aurie d'ignorar que, coma minim, tres quataus parts dera umanitat viuen damb mens d'ua cincau part des recorsi naturaus deth nòste planeta. Que mès d'ua cincau part dera umanitat non arribè ath dolar diari

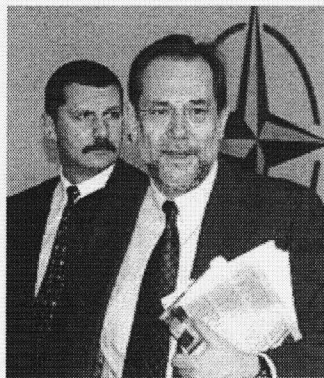
de renda per capita.

Era gran esperança d'aguest sègle ei eth valor d'ua joenessa cada dia mès preparada, conscienta e solidària. Dispausada a autejar aquerò de mielhor d'era madeisha entà méter eth sòn gran de sable en aguesta e en d'outes lutes qu'enten, coma era conservacion dera natura, eth dret ara viuenda, era luta contra eth racisme e era intolerància. Tanben ei vertat qu'es ONGs cada dia son mès nombroses, fòrtes e ben organitzades. Ei per aquerò qu'auferissen mès garanties d'eficàcia e mès integritat. E que 150 milions de pàges de tot eth mon son beneficiaris de programes a nivèu planetari.

Eth nòste petit univèrs a un repte enlà deth bastiment dera Union Europèa, qu'ath madeish temps ei ua urgència: arribar çò de mès lèu possible a consensuar un modèu de desenvolopament sostenible globau, uman e sociau, que hèsque compatible era preservacion deth mieï naturau damb eth plen exercici des drets umans entà toti.

Carles Suqué i Baró
SICOM, Solidaritat i Comunicació
 (hereuèr de 1998)

SOLANA AFIRME QUE MILOSEVIC PODERIE UTILIZAR ES REFUGIADI COMA ESCUTS UMANS (CONTUNHACION)

un fluxe de 30.000 a 40.000 refugiadi diadèrs. Sus er **enviament entà Kosòvo de fòrces terrestres dera OTAN**, Solana didec qu'ei clar qu'es tropes seràn de besonh entà "garantir era seguretat en Kosòvo e perméter era tornada tàs sues cases des refugiadi. Çò

qu'era comunitat internacionau non ei pas dispausada a hèr en aguest moment ei era guerra sus eth terren des sèrbis. Er objectiu sonque ei afeblir eth regim de Milosevic, aflaquir eth sòn component militar, mès non auem arren contra es sèrbis", higeç. Segontes Solana, es bombardaments dera OTAN an agut ja un exit considerable en aqueth objectiu. "Eth [Milosevic] sap qu'eth sòn aparelh repressor ei mès fèble e non pòt hèr es causes que podèc hèr ager, e sap ath delà qu'ei totaument isolat. Milosevic se tròbe en aguest moment entorat de païsi que non desiren que contunhe siguent president de Sèrbia", higeç eth secretari generau dera OTAN. Sus er **arrest deth huec** decretat hè quauquies dies peth lidèr sèrbi, Solana l'atribusic a un intent tà gèsser dera escadença d'afebliment ena quau se tròbe deth punt d'enguarda politic.

**AGUEST EI UN ESPACI A ON I PÒT AUER ETH SÒN ANONCI. TRUCATZ-MOS E
MOS L'ENCOMANATZ, NOSATI LI HARAM ERA COMPOSICION GRAFICA, ERA
TRADUCCION E TOT AZHERÒ QUE CALGUE, PETH MADEISH PRÈTZ.
CADA MODUL (6,8 cm x 5 cm) A UN PRÈTZ DE 3.000 PESSETES MÈS IVA.
TELEFON 973 64 17 72**

Edite ETH DIARI
 Família Colomines
 Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA
 Aula Europa des Pirineus (Val d'Aran)
 Carrer Doctor Manel Vidal
 l'ocau num.5
 (Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
 25530 Vielha-Val d'Aran
 Telefon: 973641772
 Fax: 973640871
 E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Company.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dissenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: *Xerox's Document Center 220 ST* d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars

HUELHETON DE SOSCRIPCION

NÒM E COGNÒMS _____
DOMICILI _____ FAX _____ TELEFON _____
CP _____ POBLACION _____ PAÍS _____

Senhalatz tamb ua (x) era modalitat de pagament que vos estimatz:

☐ Recebut per banc o Caisha d'estauvis ☐ Chèc adjunt

Banc / Caisha _____ Domicili dera agência _____ Poblacion dera agência _____

[illegible]

— / — / —
Data

Signatura

 FAX: 973 64 08 71

Telefon 973 641772
ADREÇA : Carrer Doctor Manèl Vidal. Locau 5, darrèr der edifici.
25530 VIELHA

Prètz: 19.720 ptes IVA includit.
Includís: Sospiccion annau (diàri , mèis 5 especiaus).
Distribucion en casa o recuelhuda en quidòsc.
Dehòra dera Val d'Aran
Enviament per corrèu: 7.400 ptes.